

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
University of Opole (Poland)
International Slavic University (Macedonia)
Cooperative Trade University of Moldova
Institute of Soil Science and Plant Cultivation
State Research Institute (Poland)**

Кафедра рослинництва

**МАТЕРІАЛИ ІV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ**

**Актуальні напрями та проблематика у
технологіях вирощування продукції
рослинництва**

7 травня 2025 року

**Полтава
2025**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ПОЛТАВСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**
University of Opole (Poland)
International Slavis University (Macedonia)
Cooperative Trade University of Moldova
Institute of Soil Science and Plant Cultivation State Research Institute
Department of Forage Crop Production

Актуальні напрями та проблематика у технологіях вирощування продукції рослинництва

Матеріали IV Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції

7 травня 2025 року

УДК 631.5:631.8:633

Актуальні напрями та проблематика у технологіях вирощування продукції рослинництва: матеріали III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (7 травня 2025 року, м. Полтава). / Редкол.: В.В. Гангур (відп. ред.) та ін. Полтава: ПДАУ, 2025. 103 с.

У збірнику тез висвітлено результати досліджень, які присвячені сучасним аспектам із розв'язання проблемних питань в аграрній науці, зокрема біологізації рослинництва, інноваційним заходам у технологіях вирощування сільськогосподарських культур. Видання адресоване науковим та науково-педагогічним працівникам, аспірантам, здобувачам вищої освіти, фахівцям агрономічної служби агроформувань різного виробничого напрямку.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Микола МАРЕНИЧ – директор навчально-наукового інституту агротехнологій, селекції та екології, доктор сільськогосподарських наук, професор;

Володимир ГАНГУР – завідувач кафедри рослинництва, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник;

Любов МАРІНЧ - доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук; Ольга БАРАБОЛЯ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Олександр КУЦЕНКО професор кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, професор;

Микола ШЕВНІКОВ – професор кафедри рослинництва, доктор сільськогосподарських наук, професор;

Віктор ЛЯШЕНКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Олександр АНТОНЕЦЬ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Сергій ФЛОНЕНКО - доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Людмила ЄРЕМКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник;

Світлана ШАКАЛІЙ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Ольга МІЛЕНКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Марина АНТОНЕЦЬ – доцент кафедри рослинництва, кандидат психологічних наук, доцент;

Олександр ЛЕНЬ – старший викладач кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук.

Відповідальність за зміст поданих матеріалів, точність наведених даних і відповідність принципам академічної доброчесності несуть автори. Матеріали видані в авторській редакції.

Рекомендовано до друку вченою радою навчально-наукового інституту агротехнологій, селекції та екології ПДАУ, протокол № 9 від 26.05.2025

© Автори тез, включені до збірника, 2025

ЗМІСТ

Yeremko L., Staniak M., Czopek K., Stępień-Warda A.	7
The role of elements of mineral nutrition in the processes of corn productivity formation	
Yeremko L., Staniak M., Czopek K., Stępień-Warda A.	9
The effect of mineral fertilization and pre-sowing seed treatment on soybean yield	
Khoroshun I.V., Nazarenko M.M.	11
Influence of new substances for the similarity of winter wheat	
Okselenko O.M., Nazarenko M.M.	15
Action of epimutagen nonidet P-40 on winter variability	
Гангур В.В.	18
Еколого-економічні аспекти рослинництва	
Циліорик О.І., Іжболдін О.О., Міщенко М.Г.	20
Регулятори росту рослин в технології вирощування пшениці озимої північного Степу України	
Бялковська Г.Д., Возняк Г.М.	22
Стан та перспективи розвитку тютюнової галузі в Україні	
Ганженко О.М., Продиус М.П.	26
Вплив обробки насіння буряків цукрових мікродобривами на його посівні якості	
Заїма О. А., Каліцінська О. Б.	30
Вплив протруйників та мікродобрива на посівну якість та урожайність пшениці озимої	
Локойда К.І.	34
Вплив різних технологічних рішень на тривалість періодів росту та розвитку рослин кавуна	
Тетерещенко Н. М.	38
Динаміка агрофізичних та агрохімічних властивостей чорнозему опідзоленого за різних систем обробітку ґрунту при вирощуванні сої	
Гангур В.В., Філоненко С.В., Філоненко В. С.	42
Вплив способів основного обробітку ґрунту на ентомо-фітопатологічний стан посівів буряків цукрових	
Філоненко С.В., Лисак В.М.	46
Оптимізація продуктивних характеристик буряків цукрових за позакореневого внесення рістстимулюючих препаратів	
Яшук Т. С., Самець Н. П., Грицевич Ю.С.	49
Сучасна тенденція зміни клімату та оптимальні строки сівби ярих культур у зоні західного Лістостепу	
Глущенко Л.Д., Лень О.І., Тоцький В.М.	53
Динаміка продуктивності пшениці озимої та водоспоживання її рослин за різного насичення сівозмін соняшником	
Іваніна В.В., Поплавський В.Б., Стрілець О.П.	55

selection of forms with a shorter growing season. The prospect of the appearance of highly productive forms was noted, which is key to improving agronomic characteristics. Other positive variants of mutations are less likely, but not excluded, which leaves room for further study of the effects of NP-40.

NP-40 as an ecogenetic factor demonstrates a weak effect with a low frequency of altered forms, but the spectrum of induced changes is quite wide. Hereditary changes, although rare, have a regular nature, sometimes specific to varieties (for example, Ronin and Sailor). There is a high probability of obtaining valuable forms with a long grain spike, early-ripening and short-growing forms, but this is complicated by the regular appearance of late-ripening and tall epimutations. For the starting material, NP-40 concentrations within 0.1–0.5% are promising, while the varietal specificity is moderately expressed. The regularity of the appearance of productive forms emphasizes the potential of the factor in the form-forming process.

ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ РОСЛИННИЦТВА

Гангур В.В., доктор с.-г. наук, ст. н. с., завідувач кафедри рослинництва,

e-mail: volodymyr.hanhur@pdau.edu.ua

Полтавський державний аграрний університет

Рослинництво є однією з провідних галузей аграрного сектору економіки України та Полтавщини зокрема, яке забезпечує продовольчу безпеку населення, галузь тваринництва високопоживними кормами, а також формує сировинну базу для переробної промисловості. В умовах поглиблення екологічної кризи, інтенсивне зменшення запасів невідновлювальних природних ресурсів, зростання чисельності населення та перманентних змін клімату, особливо гостро постає питання необхідності збалансування екологічних і економічних аспектів ведення галузі рослинництва. Саме тому еколого-економічний підхід до розвитку рослинництва, організації технологічних процесів передбачає не лише досягнення високих виробничих показників, але і збереження та відновлення довкілля.

Основними екологічними проблемами рослинництва є деградація ґрунтового покриву, забруднення поверхневих і підземних вод залишками пестицидів, мінеральними добривами, розвиток ерозії, зменшення біорізноманіття в агрофітоценозах. Постійне збільшення застосування хімічних засобів захисту рослин і надмірна інтенсифікація технологій вирощування польових культур зумовлюють негативний вплив на довкілля. За даними обстежень проведених впродовж останніх досліджень, площа деградованих земель сільськогосподарського призначення в Україні становить понад 30% від загальної площі земель, які знаходяться в обробітку [4].

Одним із важливих шляхів мінімізації шкідливого впливу рослинництва на навколишнє середовище є впровадження науково-обґрунтованих сівозмін, що сприяє підвищенню родючості ґрунтів, зменшенню ступеня пошкодження рослин шкідниками та ураження збудниками хвороб. Значний економічний та

екологічний ефект мають також технології мінімального і нульового обробітку ґрунту, які забезпечують зменшення витрат матеріально-технічних ресурсів, а також сприяють покращенню структури ґрунту, підвищенню вмісту органічної речовини та зменшенню непродуктивних витрат вологи [1].

Крім того, заміна мінеральних добрив на органічні, а також хімічних засобів захисту рослин на біологічні дозволяє зменшити техногенне навантаження на довкілля та сприяє розширенню біорізноманіття агроecosystem. В умовах кліматичних змін, які супроводжуються посиленням його аридності, важливим є також підбір стійких до дефіциту вологи, високопродуктивних сортів та гібридів сільськогосподарських культур, що дозволяє зменшити витрати води на зрошення.

Економічна складова рослинництва включає досягнення високої рентабельності виробництва за умов ефективного використання ресурсів. Однак за умов постійного зростання вартості добрив, засобів захисту рослин, пального та інші ресурсів все складніше досягати прогнозовані показники економічної ефективності, що своєю чергою змушує шукати нові підходи для зниження собівартості продукції без зменшення її кількості та якості. За підрахунками науковців, застосування елементів точного землеробства дозволяє скоротити витрати на добрива та насіння до 20–30%, що сприяє підвищенню рентабельності технологій [2].

В умовах ринкової економіки важливим завданням є виробництво конкурентоспроможної продукції, яка відповідає вимогам споживачів. Зростаючий попит на органічні, екологічно безпечні продукти формує нові, перспективні та економічно привабливі напрями для агробізнесу. Дослідження свідчать, що закупівельна ціна на органічну продукцію на 25–30% вища, ніж на традиційну, що є вагомим додатковим економічним стимулом для переходу на екологічно орієнтоване виробництво [3].

Однак рівень економічних показників ефективності галузі рослинництва тісно пов'язаний з ризиками, які зумовлені кліматичними змінами, зокрема зменшенням суми та нерівномірним розподілом опадів, збільшенням частоти прояву посух, зростанням активності шкідників та поширенням хвороб. Відповідно, зростає потреба у додаткових ресурсах для досягнення очікуваного рівня продуктивності польових культур [5-8].

Отже, еколого-економічні аспекти рослинництва є взаємопов'язаними і мають розглядатися як цілісна система. Таке комплексне поєднання забезпечить виробництво необхідної кількості продовольчих ресурсів, збереження природного середовища та формування економічно стабільних підприємств.

Бібліографічний список

1. Наукові основи сталого розвитку агроecosystem України. Екологічна безпека агропромислового виробництва: монографія / за ред. О. І. Фурдичка. Київ: ДІА, 2012. Т. 1. 352 с.

2. Лопатинський Ю.М., Буринська О.І. Складові та пріоритети сталого розвитку аграрного сектору економіки: концептуально-теоретичний дискурс. Економіка АПК. 2018. № 6. С. 94-102.
3. Бреус Д.С. Світовий досвід ведення органічного землеробства та перспективи його розвитку в Україні. *Таврійський науковий вісник*. 2020. Вип. 116. Частина 1. С. 198–206. <https://doi.org/10.32851/2226-0099.2020.116.1.27>
4. Сонько С.П. Екологічні проблеми сучасного сільського господарства та шляхи їх вирішення. *АгроЕліта*. 2016. №1 (36). С. 52–53.
5. Писаренко В.М., Писаренко П.В., Писаренко В.В. Напрями адаптування землеробства до змін клімату. Кліматичні зміни та сільське господарство. Виклики для аграрної науки та освіти: збірник тез II Міжнародної науково-практичної конференції (10-12 квітня 2019 року). ДУ НМЦ «Агроосвіта», Київ – Миколаїв – Херсон, 2019. С. 9–22.
6. Міщенко О.В., Гангур В.В., Даніленко Є.В. Формування продуктивності гібридів кукурудзи залежно від густоти рослин в умовах Лівобережного Лісостепу. *Scientific Progress & Innovations*. 2024. № 27 (2). С. 16–21. <https://doi.org/10.31210/spi2024.27.02.03>
7. Тоцький В. М., Гангур В. В., & Поляков І. А. Урожайність та якість насіння гібридів соняшнику (*Helianthus annuus* L.) залежно від системи удобрення. *Scientific Progress & Innovations*. 2024. № 27(3). С. 5–11. <https://doi.org/10.31210/spi2024.27.03.01>
8. Гангур В. В., Руденко В. В. Вплив способів основного обробітку ґрунту на продуктивність гібридів кукурудзи в умовах лівобережного Лісостепу України. *Scientific Progress & Innovations*. 2024. № 27 (1). С. 36–40. <https://doi.org/10.31210/spi2024.27.01.06>

УДК 631.8

РЕГУЛЯТОРИ РОСТУ РОСЛИН ТА МІКРОДОБРИВА В ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ПІВНІЧНОГО СТЕПУ УКРАЇНИ

Циліурік О.І., доктор с.-г. наук, завідувач кафедри рослинництва
e-mail: tsilyurik.o.i@dsau.dp.ua

Іжболдін О.О., кандидат с.-г. наук, декан агрономічного факультету

Міщенко М.Г., PhD

Дніпровський державний аграрно-економічний університет МОН України

Пшениця озима (*Triticum aestivum* L.) є однією з основних зернових культур у Північному Степу України. В умовах сучасних змін клімату, зменшення використання мінеральних і органічних добрив, зростання вартості агрохімікатів та впровадження ресурсозберігаючих технологій, особливо важливим є пошук ефективних шляхів підвищення її продуктивності. Одним із перспективних методів є застосування регуляторів росту та мікродобрив, що сприяють кращому розвитку рослин, збільшенню врожайності та покращенню